

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาสภาพการปฏิบัติงานด้านการนิเทศภายในโรงเรียน ระดับก่อนประถมศึกษา สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเลย ซึ่งจะสรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

5.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติงานด้านการนิเทศภายในโรงเรียน ระดับก่อนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเลย โดยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

- 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา ในการปฏิบัติงานด้านการนิเทศภายในโรงเรียน
- 2) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะและแนวทางในการปฏิบัติงานด้านการนิเทศภายในโรงเรียน

5.2 วิธีดำเนินการ

5.2.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้มีทั้งหมด 635 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตาราง Krejcie และ Morgan ได้จำนวน 254 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 127 คน ครูผู้สอนจำนวน 127 คน รวมทั้งสิ้น 254 คน

5.2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเอง เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน ปัญหา และข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนางานนิเทศภายในโรงเรียน นำเครื่องมือไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ ความตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity) และความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) แล้วนำไปทดลองกับกลุ่มที่มีลักษณะคล้ายกันที่โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น จำนวน 30 โรงเรียน นำมาหาค่าความเที่ยงได้ 0.94

5.2.3 การวิเคราะห์ข้อมูล

การเก็บรวบรวม ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามจำนวน 254 ชุด โดยส่งด้วยตัวเอง เก็บด้วยตัวเอง ระหว่างวันที่ 9 - 30 กันยายน 2537 ได้รับกลับคืน 248 ชุด คิดเป็นร้อยละ 97.63

5.2.4 ข้อมูลที่ได้รับมาแจ้งนับความถี่ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรม SPSS/PC+ เพื่อคำนวณหาค่าสถิติ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย (X) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ส่วนข้อมูลที่ได้จากคำถามชนิดปลายเปิด นำมาวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประมวลเนื้อหาสรุปเป็นความเรียง

5.3 สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้สามารถสรุปผลได้ดังนี้

5.3.1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนระดับก่อนประถมศึกษา เป็นเพศชายและเพศหญิงในสัดส่วนใกล้เคียงกัน ส่วนใหญ่อายุราชการ 21 ปี ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 43.1 มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 76.2 มีความรู้และประสบการณ์ด้านการจัดการเรียนการสอนระดับก่อนประถมศึกษาจากการฝึกอบรม ประชุม สัมมนา คิดเป็นร้อยละ 85.9 และเคยปฏิบัติงานเกี่ยวกับการเรียนการสอนระดับก่อนประถมศึกษาเป็นระยะเวลา 1-10 ปี คิดเป็นร้อยละ 89.6

5.3.2 สภาพทั่วไปในการปฏิบัติงานด้านการนิเทศภายในโรงเรียน โรงเรียนได้จัดการประชุมคณะกรรมการเพื่อกำหนดแนวปฏิบัติการจัดการเรียนการสอนก่อนเปิดภาคเรียน คิดเป็นร้อยละ 99.6 ได้สำรวจสภาพปัญหาและความต้องการของคณะกรรมการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอน คิดเป็นร้อยละ 95.6 ได้จัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี เกี่ยวกับการเรียนการสอน คิดเป็นร้อยละ 87.1 มีการติดตาม กำกับ นิเทศการเรียนการสอน คิดเป็นร้อยละ 30.2 การนำผลการนิเทศไปใช้ส่วนใหญ่นำไปใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนคิดเป็นร้อยละ 71.8 รองลงมาได้นำไปใช้ในการพัฒนาครูผู้สอน คิดเป็นร้อยละ 41.3 การมอบหมายหน้าที่การนิเทศการเรียนการสอน ส่วนใหญ่ได้มอบหมายให้ครูวิชาการ คิดเป็นร้อยละ 62.5 ผู้นิเทศให้การแนะนำช่วยเหลืออันดับแรกคือ ด้านเทคนิคการใช้สื่อการเรียนการสอน คิดเป็นร้อยละ 54.0 รองลงมาคือการจัดทำบันทึกการสอน คิดเป็นร้อยละ 49.2 และด้านเทคนิคการสอน คิดเป็นร้อยละ 47.6 แต่ครูผู้สอนต้องการคำแนะนำช่วยเหลืออันดับแรกคือ เทคนิคการสอน คิดเป็นร้อยละ 54.0 รองลงมาคือเทคนิคการใช้สื่อการเรียนการสอน คิดเป็นร้อยละ 51.6 และการจัดทำบันทึกการสอน คิดเป็นร้อยละ 35.5

5.3.3 การปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียน ระดับก่อนประถมศึกษา มี 3 ขั้นตอน โดยภาพรวมและรายด้านได้ปฏิบัติอยู่ในระดับ "มาก" คือ การประเมินผลการนิเทศ การปฏิบัติกิจกรรมการนิเทศ และการเตรียมและวางแผนการนิเทศ ตามลำดับ

(1) การเตรียมและวางแผนการนิเทศภายในโรงเรียน โดยภาพรวมและรายด้านได้เตรียมการและวางแผนอยู่ในระดับ "มาก" สามอันดับแรก คือ การส่งเสริมให้ครูมีความมุ่งมั่นเพื่อพัฒนาตนเอง การให้คำแนะนำช่วยเหลือผู้สอนตรงตามความต้องการ และการกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมายการนิเทศไว้ชัดเจน ตามลำดับ

(2) การปฏิบัติกิจกรรมการนิเทศภายในโรงเรียน โดยภาพรวมได้ปฏิบัติกิจกรรมอยู่ในระดับ "มาก" คือ การเยี่ยมชั้นเรียน การพบปะสนทนาและการประชุมปรึกษา ตามลำดับ

(3) การประเมินผลการนิเทศภายในโรงเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับ "มาก" สามอันดับแรก คือ การสร้างบรรยากาศในชั้นเรียน การจัดทำบันทึกการสอนและการปรับปรุงพัฒนาตนเองอยู่เสมอ ตามลำดับ

5.3.4 ปัญหาการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียน ระดับก่อนประถมศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับ "น้อย" อันดับแรกคือการเตรียมและวางแผนการนิเทศ รองลงมาคือการประเมินผลการนิเทศ และการปฏิบัติกิจกรรมการนิเทศ ตามลำดับ

(1) ปัญหาการเตรียมและวางแผนการนิเทศภายในโรงเรียน โดยภาพรวมมีปัญหาในระดับ "น้อย" ความรู้และประสบการณ์ของผู้นิเทศ การให้ความช่วยเหลือตามความต้องการของครูผู้สอน และการกำหนดแนวทางการปฏิบัติการนิเทศของผู้บริหาร ตามลำดับ

(2) ปัญหาการปฏิบัติกิจกรรมการนิเทศภายในโรงเรียน โดยภาพรวมและรายด้านมีปัญหาในระดับ "น้อย" คือการประชุมปฏิบัติการ การศึกษาเอกสารและการสังเกตการสอน ตามลำดับ

(3) ปัญหาการประเมินผลการนิเทศภายในโรงเรียน โดยภาพรวมและรายด้านมีปัญหาในระดับ "น้อย" ยกเว้นความไม่เพียงพอด้านสื่อการเรียนการสอนมีปัญหาในระดับ "มาก"

5.3.5 ข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนางานนิเทศภายในโรงเรียน ระดับก่อนประถมศึกษา ที่มีประสิทธิภาพที่สำคัญ คือ

(1) ผู้นิเทศควรมีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับแนวทางพัฒนากระบวนการเรียนการสอนระดับก่อนประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 71.8

(2) ครูผู้สอนควรได้รับการส่งเสริมให้มีความรู้ ความสามารถในการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนให้ทันสมัยอยู่เสมอ คิดเป็นร้อยละ 66.9

- (3) ผู้บริหารควรให้ความสำคัญและสนับสนุนการนิเทศภายในโรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 66.1
- (4) ผู้บริหารควรจัดหาสื่อและวัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอนให้เหมาะสมเพียงพอ และใช้การได้ดี คิดเป็นร้อยละ 38.7
- (5) ผู้บริหารควรสนับสนุนงบประมาณให้เพียงพอับความต้องการ คิดเป็นร้อยละ 37.5

ข้อเสนอแนะที่ได้จากคำถามปลายเปิด ประเด็นที่สำคัญคือ ผู้บริหารควรได้ติดตาม กำกับ การนิเทศ การเรียนการสอนระดับก่อนประถมศึกษาเมื่อมีปัญหาและความจำเป็นเร่งด่วน และ ครูผู้สอนต้องการให้ผู้นิเทศให้คำแนะนำช่วยเหลือ เกี่ยวกับการจัดหาและใช้สื่อการเรียนการสอน

5.4 อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยสภาพการปฏิบัติงานด้านการนิเทศภายในโรงเรียน ระดับก่อนประถมศึกษา ครั้งนี้มีข้อค้นพบที่น่าสนใจและควรแก่การนำมาอภิปรายผลหลายประการ ดังนี้

5.4.1 สภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุราชการ 21 ปี ขึ้นไป มีวุฒิทางการศึกษาระดับปริญญาตรี ได้รับความรู้และประสบการณ์ด้านการเรียนการสอน ระดับก่อนประถมศึกษา จากการฝึกอบรม ประชุม สัมมนา เนื่องจากสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัด ได้กำหนดโครงการ อบรม สัมมนา ผู้บริหารและครูผู้สอนระดับก่อนประถมศึกษา ในแผน ปฏิบัติการประจำปี ตั้งแต่ปีงบประมาณ 2529 จนถึงปีงบประมาณ 2538

5.4.2 สภาพทั่วไปในการปฏิบัติงานด้านการนิเทศภายในโรงเรียน ระดับก่อนประถมศึกษา จากผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนได้มีการเตรียมและวางแผนการนิเทศภายใน โดยจัดทำแผน ปฏิบัติการประจำปีด้วยการสำรวจสภาพปัจจุบันปัญหา และความต้องการของครูผู้สอนได้ประชุม เพื่อกำหนดแนวปฏิบัติงานด้านการนิเทศภายใน ผู้ที่ได้รับมอบหมายให้เป็นผู้นิเทศส่วนใหญ่ ได้แก่ ครูวิชาการโรงเรียน กำหนดระยะเวลาปฏิบัติกิจกรรมการนิเทศภายในเดือนละครั้งเป็นส่วนใหญ่ ผู้นิเทศส่วนใหญ่ได้ให้การนิเทศเกี่ยวกับการใช้สื่อการเรียนการสอน ส่วนผู้รับการนิเทศต้องการ รับการนิเทศเกี่ยวกับการ จัดกิจกรรมการเรียนการสอน และผลการนิเทศมุ่งนำไปใช้เพื่อพัฒนา กระบวนการเรียนการสอน สอดคล้องกับ สังค อุทรานันท์ (2530) รายงานวิเคราะห์การวิจัย ทางการนิเทศการศึกษาในประเทศไทย พบว่า การพัฒนาส่งเสริมการนิเทศการศึกษาในโรงเรียนให้เป็นไปอย่างได้ผลนั้น หน่วยงานเจ้าสังกัดควรได้กำหนดนโยบายหรือสั่งการ ให้โรงเรียนดำเนินการนิเทศภายในตนเอง และให้ศึกษานิเทศก์เป็นผู้คอยให้คำแนะนำช่วยเหลือในการ ปฏิบัติ วิธีการกำหนดนโยบายและสั่งการจากระดับสูงเช่นนี้ จะทำให้โรงเรียนมีความสนใจ

และเอาใจใส่ต่อการจัดการนิเทศภายในโรงเรียนอย่างจริงจังมากขึ้น และ วนิดา ก้อนทอง (2537) ที่ทำการวิจัยเรื่องการศึกษาการปฏิบัติงาน บัณฑิต และความต้องการในการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี พบว่า การปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนได้ปฏิบัติอยู่ในระดับ "มาก" ในทัศนะของผู้วิจัยเห็นว่า สภาพทั่วไปของการปฏิบัติงานด้านการนิเทศภายในโรงเรียน ได้ดำเนินการอย่างเป็นระบบสืบเนื่องมาจากนโยบายและมาตรการของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ช่วงแผนพัฒนาการศึกษาฉบับที่ 6 (2530-2534) ในปีการศึกษา 2530 ได้จัดทำเอกสารชุดฝึกอบรมเรื่อง การนิเทศภายในโรงเรียน เผยแพร่แก่หน่วยงานและโรงเรียนในสังกัด และกำหนดให้ทุกโรงเรียน ดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนอย่างเป็นระบบ และในช่วงแผนพัฒนาการศึกษาฉบับที่ 7 (2535-2539) ได้กำหนดนโยบายและมาตรการเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา ได้แก่ "นโยบาย" เร่งปรับปรุงการบริหารและการนิเทศการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ โดยให้ทุกหน่วยงานใช้แผนเป็นเครื่องมือในการดำเนินงาน สำหรับการนิเทศจะให้ความสำคัญต่อการนิเทศภายในเป็นพิเศษ มีการติดตาม กำกับ ประเมินผล อย่างเป็นระบบ "มาตรการ" ให้ทุกโรงเรียนดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนอย่างเป็นระบบ จึงปรากฏว่าโรงเรียนได้มีการเตรียมและวางแผนการนิเทศอย่างเป็นระบบ ในการปฏิบัติกิจกรรมนิเทศภายใน มอบหมายให้ครูวิชาการโรงเรียนเป็นผู้นิเทศนั้น ผู้นิเทศยังไม่มี ความชำนาญในด้านกระบวนการเรียนการสอนระดับก่อนประถมศึกษาเท่าที่ควร จึงมีแนวคิดที่แตกต่างจากผู้รับการนิเทศ เพื่อให้การปฏิบัติกิจกรรมการนิเทศที่มีประสิทธิภาพ ควรส่งเสริมให้ครูวิชาการโรงเรียนหรือผู้นิเทศได้มีโอกาสเข้าร่วมประชุม สัมมนา ร่วมกับครูผู้สอนด้วย และผลการนิเทศในแต่ละครั้ง นอกจากจะนำไปใช้ในการพัฒนา กระบวนการเรียน การสอนแล้วควรได้นำไปใช้ในการพัฒนาพฤติกรรมของผู้นิเทศและผู้เข้ารับการนิเทศด้วย

5.4.3 การปฏิบัติงานด้านการนิเทศภายในโรงเรียน ระดับก่อนประถมศึกษา มี 3 ขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1) การเตรียมและวางแผนการนิเทศภายในโรงเรียน ระดับก่อนประถมศึกษา จากผลการวิจัย พบว่า โดยภาพรวมและรายด้านได้ปฏิบัติอยู่ในระดับ "มาก" ด้านที่ได้ปฏิบัติ อันดับแรก ได้แก่ การส่งเสริมให้ครูมีความมุ่งมั่นเพื่อพัฒนาตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับรายงานการวิเคราะห์งานวิจัยทางการศึกษาในประเทศไทยของ สัจจิต อุทรานันท์ (2530) พบว่าครู-อาจารย์ในโรงเรียนหรือสถานศึกษา ต่างมีความต้องการรับการนิเทศเพื่อการพัฒนาตนเองในระดับ "มาก" ทั้งนี้เนื่องจาก การนิเทศให้ผู้รับการนิเทศมีความมุ่งมั่นเพื่อการพัฒนาตนเอง เป็นการนิเทศโดยการสร้างขวัญและกำลังใจให้กับผู้รับการนิเทศด้วยการยกย่องและชมเชยไม่ได้ใช้ความรู้เชิงเนื้อหาวิชามากนัก เป็นวิธีการที่นิเทศแบบง่าย ๆ ผู้รับการนิเทศได้รับความพอใจ

ปัญหาการเตรียมและวางแผนการนิเทศภายในโรงเรียน ระดับก่อนประถมศึกษา จากผลการวิจัย พบว่า โดยภาพรวมและรายด้าน มีปัญหาอยู่ในระดับ "น้อย" ด้านที่เป็นปัญหาอันดับแรก ได้แก่ ความรู้และประสบการณ์ของผู้นิเทศ ซึ่งสอดคล้องกับ ชำนาญ ศรีสมยา (2537) พบว่า ปัญหาและอุปสรรคการนิเทศภายในมีปัญหในระดับ "มาก" ในเรื่องโรงเรียนขาดบุคลากรที่เชี่ยวชาญแต่ละสาขาวิชาการนิเทศภายใน เนื่องจากโรงเรียนส่วนใหญ่ได้มอบหมายให้ครูวิชาการโรงเรียนเป็นผู้นิเทศภายใน ระดับก่อนประถมศึกษา ซึ่งสภาพความเป็นจริงครูวิชาการโรงเรียนไม่ได้รับการอบรมสัมมนาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนระดับก่อนประถมศึกษา จึงเป็นสาเหตุที่ผู้นิเทศขาดความรู้และประสบการณ์

2) การปฏิบัติกิจกรรมการนิเทศภายในโรงเรียน ระดับก่อนประถมศึกษา จากผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมและรายด้านได้มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ "มาก" ด้านที่มีการปฏิบัติเป็นอันดับแรกได้แก่ การเยี่ยมชั้นเรียน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วิทยา วิเชียรรัตน์ (2535) อ่างวน กองวิชาการ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2536) พบว่า การเยี่ยมชั้นเรียนและการนิเทศเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพของตนเอง เป็นวิธีการนิเทศที่มีประสิทธิภาพ สาเหตุที่มีการนิเทศโดยการเยี่ยมชั้นเรียนอยู่ในระดับ "มาก" สืบเนื่องมาจาก ผู้นิเทศมีวัตถุประสงค์ เพื่อส่งเสริมด้านขวัญและกำลังใจของผู้รับการนิเทศเป็นประเด็นหลัก

ปัญหาการปฏิบัติกิจกรรมการนิเทศภายในโรงเรียน ระดับประถมศึกษา จากผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมและรายด้านมีปัญหอยู่ในระดับ "น้อย" ด้านที่เป็นปัญหาอันดับแรกได้แก่ การประชุมปฏิบัติการ ในทัศนะของผู้วิจัยเห็นว่าการประชุมเชิงปฏิบัติการเป็นการดำเนินการนิเทศที่มีขั้นตอนชัดเจน จึงจะประสบความสำเร็จ เนื่องจากผู้นิเทศภายในโรงเรียนมีภารกิจด้านการสอนอยู่ด้วย จึงไม่เอื้อที่จะนิเทศโดยการประชุมปฏิบัติการได้ ผู้ที่เหมาะสมในการจัดประชุมปฏิบัติการควรจะเป็นศึกษานิเทศก์โดยตรง

3) การประเมินผลการนิเทศภายในโรงเรียน ระดับก่อนประถมศึกษา จากผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับ "มาก" อันดับแรกได้แก่ การสร้างบรรยากาศในชั้นเรียน ซึ่งสอดคล้องกับรายงานการติดตามผลการศึกษา ระดับก่อนประถมศึกษา ปีการศึกษา 2533 ของกองวิชาการ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ที่พบว่า การดำเนินงานจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา ปีการศึกษา 2533 สภาพทั่วไปตั้งแต่ระดับจังหวัด อำเภอ โรงเรียน และครู พร้อมทั้งจะดำเนินการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา โดยดำเนินการตามแผนที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติกำหนดเนื้อหาของการอบรม โดยเน้นกระบวนการจัดกิจกรรมและประสบการณ์ให้แก่เด็ก อันได้แก่ การจัดสภาพห้องเรียน การสร้างบรรยากาศในชั้นเรียนและจัดประสบการณ์ให้แก่เด็กโดยใช้เทคนิคอนุบาล จากการที่ครูผู้สอนมีความรู้ ความเข้าใจและสามารถจัดสภาพห้องเรียนได้ดี เนื่องมาจากการได้รับการอบรมอยู่

เสมอ ได้รับความสนใจจากผู้ปกครองและผู้บริหารโรงเรียนมีการนิเทศอย่างต่อเนื่อง

ปัญหาการประเมินผลการนิเทศภายในโรงเรียน ระดับก่อนประถมศึกษา จากผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมมีปัญหายู่ในระดับ "น้อย" เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีปัญหายู่ในระดับ "มาก" คือ ความไม่เพียงพอด้านสื่อการเรียนการสอน

ในทัศนะของผู้วิจัย เห็นว่า ในการจัดการเรียนการสอนระดับก่อนประถมศึกษา สื่อที่นำมาใช้ส่วนใหญ่ต้องเป็นรูปธรรมและต้องมีการติดตามจำนวนเด็ก ประกอบกับเด็กมีช่วงความสนใจระยะสั้น จึงต้องเปลี่ยนสื่อบ่อยครั้ง จึงทำให้สื่อที่มีอยู่น้อยไม่เพียงพอ ดังนั้นครูผู้สอนควรมีเทคนิคในการปรับเปลี่ยนสื่อที่มีอยู่แล้วให้ใช้ได้หลายรูปแบบ

5.4.4 ข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนางานนิเทศภายในโรงเรียน ระดับก่อนประถมศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน ระดับก่อนประถมศึกษา ได้ข้อเสนอแนะที่สำคัญ 5 อันดับ ได้แก่

- 1) ผู้นิเทศควรมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนากระบวนการเรียนการสอน ระดับก่อนประถมศึกษาเป็นอย่างดี ดังนั้นควรส่งเสริมให้ผู้ที่ได้รับมอบหมายให้เป็นผู้นิเทศ ได้มีโอกาสประชุม สัมมนาร่วมกับครูผู้สอน
- 2) ครูผู้สอนควรได้รับการส่งเสริมให้มีความรู้ ความสามารถในการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ทันอยู่เสมอ
- 3) ผู้บริหารควรให้ความสำคัญและสนับสนุนการนิเทศอย่างเป็นระบบ
- 4) ผู้บริหารควรจัดหาสื่อและวัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอน ให้เหมาะสม เพียงพอ และใช้การได้ดี
- 5) ผู้บริหารควรสนับสนุนงบประมาณให้เพียงพอกับความต้องการ

5.5 ข้อเสนอแนะ

5.5.1 ข้อเสนอแนะสำหรับสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัดและอำเภอ จากผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะสำหรับปรับปรุงและพัฒนางานนิเทศภายในโรงเรียน ระดับก่อนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัดเลย ดังนี้

- 1) ให้การสนับสนุนการผลิต การใช้สื่อการเรียนการสอน
- 2) จัดอบรมสัมมนาเทคนิคการนิเทศภายในโรงเรียน ระดับก่อนประถมศึกษา
- 3) จัดทำเอกสารการนิเทศภายในเผยแพร่ไปยังโรงเรียน
- 4) สนับสนุนให้นำผลงานวิจัยมาใช้

5) สนับสนุนการนิเทศภายในโรงเรียนอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ สอดคล้องกับระดับจังหวัด อำเภอและโรงเรียน

5.5.2 ข้อเสนอแนะสำหรับโรงเรียน

- 1) ควรส่งเสริมให้บุคลากรในโรงเรียนได้นำเทคนิคและวิธีการใหม่ ๆ เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนมาใช้ในห้องเรียน
- 2) ควรสนับสนุนให้มีเอกสาร ตำราทางวิชาการ ไว้เป็นสมบัติของโรงเรียน เพื่อให้ครูได้ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอและใช้อ้างอิงสำหรับเขียนผลงานวิชาการ
- 3) มุ่งเน้นให้มีการนิเทศเชิงปฏิบัติการ การจัดหา การผลิต การใช้และการเก็บรักษาสื่อการเรียนการสอน ระดับก่อนประถมศึกษา

5.5.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

ควรให้มีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องต่อไปนี้

- 1) บัณฑิตสำคัญที่มีผลต่อการนิเทศในโรงเรียน ระดับก่อนประถมศึกษา
- 2) พัฒนารูปแบบการปฏิบัติกิจกรรมการนิเทศในโรงเรียน ระดับก่อนประถมศึกษา